

Motala kommun

motala.kommun@motala.se

Rektorn vid Skolgårda skola 7-9

fredrik.einvall@motala.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Skolgårda skola 7-9
i Motala kommun

Tillsyn i Skolgårda skola 7-9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Motala kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Skolgårda skola besöktes av Skolinspektionen den 7 och den 8 maj 2014.

Fakta om skolenheten

Skolgårda skola är belägen i nära anslutning till Motalas centrala delar. Verksamheten är indelad i två skolenheter. Den ena enheten omfattar förskoleklass till och med årskurs 6, benämnd Skolgårda F-6, den andra enheten omfattar årskurserna 7-9. Tillsammans utgör dessa Motalas största grundskoleenhet. Rektorer för respektive enhet uppger att de har en nära samverkan för att eleverna ska uppleva utbildningen på Skolgårda skola "som en röd tråd", från förskoleklass till årskurs 9. Tillsynen visar att skolan utgörs av två separata skolenheter och varje enhet leds av respektive rektor.

Skolgårda 7-9 har innevarande läsår 246 elever inskrivna i årskurserna 7-9 fördelade på 3 klasser i årskurs 7 och 4 klasser i årskurs 8 och 9. Lärarna organiseras i tre arbetslag, ett för varje årskurs, och arbetslagen leds av en arbetslagsledare. Lärarna har sin huvudsakliga undervisning förlagd till det arbetslag läraren tillhör.

Av nationell betygsstatistik framgår att genomsnittligt meritvärde 2013 för årskurs 9 uppgår till 206,7 poäng jämfört med rikets 213,1. Andelen elever som når kunskapskraven i alla ämnen uppgår 2013 till 85,1 procent att jämföra med rikets 77 procent. Musik, svenska och teknik är de ämnen där samtliga elever når kunskapskraven. Jämförelser mellan slutbetyg och nationella provbetyg visar differenser jämfört med riket. I exempelvis engelska får 59,3 procent av eleverna samma betyg, 4,7 procent får högre och 36 procent får lägre slutbetyg än provbetyg. Motsvarande siffror för riket i ämnet engelska visar att 73,8 procent av eleverna får samma betyg, 7,8 procent får högre och 18,4 procent får lägre slutbetyg än provbetyg.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att undervisningen i olika ämnesområden i högre grad behöver samordnas. För att eleverna ska ges möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet behöver lärarna, genom varierade arbetssätt och arbetsformer, samverka med andra lärare i arbetet att nå de nationella målen. Intervjuer och dokumentation visar att skolan har förutsättningar att öka kunskapsresultaten ytterligare. Skolenheten behöver därför vidta olika åtgärder för att stimulera elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås, att nå så långt som möjligt utifrån egna förutsättningar.

Skolans genomsnittliga meritvärde 2013 är något högre än kommunens men lägre än rikets. Andelen elever som når kunskapskraven ligger däremot högre än både kommunen och riket under samma period vilket indikerar att eleverna inte i tillräcklig grad stimuleras i sitt lärande. Lärarna, och eleverna, behöver tillgång till resultatöversikt och uppföljningar på ett lättillgängligt sätt, vilket kan bidra till en gemensam ansats som stärker elevernas vilja att lära och att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Kvalitetsarbetet behöver utvecklas till att omfatta systematisk resultatuppföljning av kunskapsresultaten åtföljda av analyser som möjliggör för lärarna att identifiera mönster och avvikelser. Skolgårda skola 7-9 behöver bland annat analysera skillnaderna mellan slutbetyg och nationella provbetyg i framför allt svenska och engelska. Dessa skillnader bör föranleda jämförelser och djupare analys, över tid. På Skolgårda skola 7-9 når fler flickor än pojkar kunskapskraven i samtliga ämnen, vilket skolan hittills i viss utsträckning uppmärksammat. Skolinspektionens granskning 2009 visade redan då ett mönster där flickornas resultat genomgående är högre än pojkarnas. Lärarna har god kunskap på individnivå över elevernas resultat, men saknar kunskap om uppföljningar och sammanställningar på aggregerad nivå och över tid. Skolenheten saknar därmed överblick över vilka resultat man tillsammans åstadkommer på ämnes- och skolnivå och över tid. Rektorn har tillsammans med personalen identifierat detta som ett utvecklingsområde, vilket Skolinspektionen ser positivt på. Ett arbete har påbörjats att finna rutiner för att kunna identifiera, analysera, åtgärda, följa upp och utvärdera skolenhetens resultat med systematisk och långsiktighet.

Skolan behöver vidta åtgärder som leder till att eleverna ges möjlighet till ett inflytande, utifrån ålder och mognad, oberoende av vilket ämne eller vilken lärare som ansvarar för undervisningen. Skolgårda skola 7-9 har formella former för samråd där elevernas frågor av gemensam karaktär kan föras fram. Eleverna ska utöver detta ges möjlighet till ett reellt inflytande på arbetssätt och arbetsformer och undervisningens innehåll. Arbetet måste utvecklas så att ett aktivt och reellt inflytande omfattar alla elever. Även detta påpekades vid den regelbundna tillsynen 2009.

Vid tillsynen framkommer att elevhälsan på Skolgårda 7-9 i huvudsak arbetar med enskilda elever som på olika sätt har svårigheter i sin skolsituation. Det saknas strukturer och former som möjliggör att elevhälsan kan arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Motala kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 september 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Motala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Undervisningen i olika ämnesområden måste samordnas och organiseras så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.
- Att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer.
- Lärarna måste samverka i arbetet att nå utbildningsmålen.

- Lärarna måste ansvara för att elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Av skollagen följer att utbildningen ska vara systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser. I Lgr 11 anges även rektorns ansvar för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleven får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Läroplanen anger även att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet att nå utbildningsmålen och organisera arbetet så att eleven får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

Av Skolverkets Allmänna råd Planering och genomförande av undervisningen, (SKOLFS 2011:149) framgår rektorns ansvar för att organisera verksamheten så att lärarna ges förutsättningar att planera undervisningen.

Samverkan

Skolgårda 7-9 organiserar lärarna i arbetslag och strävan är att varje lärare har den huvudsakliga delen av undervisningen förlagd till ett arbetslag, vilket är delvis genomfört. Det framkommer vid intervjuer med såväl elever som lärare att det finns brister i samverkan och samordning mellan ämnen. Det finns inte tid för gemensam planering, menar lärarna medan rektor uppger att skolan är organiserad på ett sådant sätt att såväl arbetslags- som ämnessamverkan är möjliggjord. I det PRIO projekt där även Skolgårda 7-9 deltar har frågan om planering för större kunskapsområden, samverkan och samarbete mellan lärare och ämnen tagits upp. Arbetet med gemensam planering för att nå utbildningens mål har dock inte blivit av och lärarna beskriver bland annat skolans sätt att organisera undervisning och schemaläggning som ett hinder för samverkan. Det framkommer vid intervjuerna att det förekommer enstaka inslag av samverkan och projekt. Elevernas PRAO veckor nämns som ett exempel där för- och efterarbetet är en del av flera lärares ansvar, vilket upplevs positivt.

Ledning och stimulans

Av skollagen framgår att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt, enligt utbildningens mål. Det framgår även att elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Skolgårda skola 7-9 har ett mönster vad gäller kunskapsresultaten som visar att en högre andel elever når kunskapskraven jämfört med såväl kommunen som riket. Vad gäller elevernas möjligheter att nå högre betyg visar meritvärdet för skolan det motsatta mönstret med lägre meritpoäng jämfört med riket. Skolan redovisar vid tiden för Skolinspektionens tillsyn egna sammanställningar som visar betydligt högre antal slutbetyg i betygssteget E (486 stycken) jämfört med betygssteget A (75 stycken). Detta indikerar att ett stort antal elever når kunskapskrav för minst godkända betyg medan relativt få når kunskapskrav för högre betyg. Intervjuer med elever visar att man saknar utmaningar i sitt lärande som inte bara är flera likartade arbetsuppgifter utan uppgifter som upplevs stimulerande och som leder eleven vidare i kunskapsinhämtandet.

Intervjuerna visar även att eleverna får vänta in varandra och att det beror på läraren om man får en planering som eleven kan gå vidare i, på ett självständigt sätt. Detta bekräftas även i svaren på de enkäter Skolinspektionen skickat ut inför den regelbundna tillsynen där svaren visar brister i stimulans och utmaningar. Enkätsvaren visar även att det finns förväntningar på eleverna från lärarna liksom att lärarna kan kräva mera av eleverna. Vid intervjuer med lärare framkommer att eleverna i hög utsträckning verkar nöja sig med betyget E vilket kan indikera att elevernas förmåga bör stimuleras och att lärarnas förväntningar kan höjas ytterligare. Lärarna beskriver det som svårt och tidsödande att hitta material och extrauppgifter som är meningsfulla och som leder elevernas kunskapsutveckling vidare.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att utbildningen inte i tillräcklig grad organiseras och genomförs så att undervisningen samordnas i olika ämnesområden. Lärarna samverkar inte på ett sådant sätt att det möjliggör för eleverna att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Det finns brister i arbetet för att eleverna ska nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, ett arbete som måste utvecklas och åtgärdas. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristerna.

Författning

1 kap. 4 § skollagen,

3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 2.2 Kunskaper, riktlinjer

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Motala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Säkerställa att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem.

Motivering

Av skollagen framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Skollagen anger vidare att informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen framgår även att läraren ska svara för att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

I Skolgårda 7–9 ges eleverna inte möjlighet till ett reellt inflytande vad gäller arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll även om det vid intervjuerna framkommer enstaka exempel på inflytande. Exempelen utgörs i huvudsak av elevernas möjligheter att påverka arbetssätt då det gäller hur redovisningar ska genomföras. Inflytandet sker inom ramen för vissa ämnen och vissa lärare och det framkommer att det är avhängigt lärarens förhållningssätt och lärarens undervisningsformer. Av intervjuerna framgår att det finns viss kunskap om att inflytande ska finnas för eleverna även i själva undervis-

ningsprocessen. Det framgår även att olika uppfattningar råder bland lärarna om vad ett reellt inflytande innebär och på vilket sätt eleverna kan och bör tränas i ansvarstagande och inflytande.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Skolgårda 7-9 inte ger eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll vilket påpekades även vid den regelbundna tillsynen 2009. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen,

Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar

Lgr 11 2.3 Elevernas inflytande

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Motala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn behöver ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten och att detta arbete dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som innehåller planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att ett systematiskt kvalitetsarbete innebär att systematiskt och kontinuerligt följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen. Utgångspunkten för det systematiska kvalitetsarbetet är alltid att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. I kvalitetsarbetet måste därmed skolans olika resultat följas upp och analyseras.

Skolenheten har påbörjat ett arbete, inom ramen för PRIO projektet, i syfte att utveckla verksamhetens kvalitet och höja elevernas måluppfyllelse ytterligare. Lärarna har tagit fram några utvecklingsområden; gemensam undervisningsplanering, feedback/coachning, mötesstruktur, rektors utvecklingsområden och elev i behov av särskilt stöd. Vid tiden för skolbesöket pågår arbete att ta fram rutiner och åtgärder för dessa utvecklingsområden. Tillsynen visar att det finns en kunskap om resultat och resultat över tid hos rektor. Vid intervjuerna framkommer dock att lärarnas kunskap om skolans sammantagna resultat och resultat över tid är begränsad och bygger mera på antaganden och personliga uppfattningar än relevanta faktauppgifter men att "vi skulle vilja veta mera om resultaten". Lärarna refererar inte till sammanställningar, mönster eller analyser över skolans resultatutveckling och nationella statistikuppgifter, vilket indikerar att uppföljning inte i tillräcklig grad används som underlag för plane-

ring av utvecklingsområden och förbättringsåtgärder. Man beskriver att rektor har redovisat resultatsammanställningar men att frågan uppstått vad man ska göra sen. Det saknas analys av exempelvis skillnader mellan ämnen, grupper eller årskurser, skillnader mellan pojkars och flickors resultat liksom jämförelser över tid. Sådana analyser kan ligga till grund för bland annat prioritering av skolans sätt att organisera undervisningen och fördela resurser. Det utvecklingsarbete som genomförts på skolenheten eller uppnådda effekter av utvecklingsområden har hittills inte dokumenterats eller utvärderats. Skolinspektionen ser dock positivt på det utvecklingsarbete som påbörjats utifrån att det utgör en grund för ett övergripande och väl känt systematiskt kvalitetsarbete förutsatt att arbetet fullgörs och blir en del i skolans vardagsarbete.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att Skolgårda 7-9 brister i skolans systematiska kvalitetsarbete vad gäller uppföljning, utvärdering och analys av elevernas resultat i förhållande till kunskapskraven. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Motala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Elevhälsan behöver arbeta förebyggande.

Motivering

I Skollagen anges att elevhälsan uppgift främst är att vara förebyggande och hälsofrämjande. Av förarbetena (prop. 2009/10:165) framgår att elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål och bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för enskild elevs lärande och utveckling. Mer generellt förebyggande uppgifter rör elevernas arbetsmiljö, exempelvis skolans värdegrund, arbetet mot kränkande behandling, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och skolans övriga personalgrupper. Tillsynen visar att det vid skolenheten finns tillgång till elevhälsa när det gäller insatser för enskilda elever. I Motala kommun finns en organisation med fem elevvårdsteam som är kopplade till flera skolor. Det team som arbetar på Skolgårda 7-9 samverkar även med tre andra skolenheter. På Skolgårda 7-9 skola träffas elevhälsoteamet regelbundet, antingen själva eller tillsammans med rektor som också är deras arbetsgivarföreträdare. De insatser som ges handlar i huvudsak om särskilda eller medicinska insatser och att bistå i olika utredningar för enskilda elever. Elevhälsan arbetar på uppdrag av rektorn utifrån de skriftliga anmälningar som inkommer gällande elever som befaras inte nå utbildningens mål eller har andra svårigheter i sin skolsituation. Det förekommer sällan att elevhälsan har strukturerade möten med skolenhetens lärare i syfte att arbeta med eller planera för identifierade utvecklingsbehov. I intervjuer med elevhälsan framkommer att den sak-

nar kunskap om skolenhetens övergripande kunskapsresultat och resultaten av värdegrundsarbetet och elevhälsan tycker sig inte heller se mönster eller tendenser i elevgrupperna. Man beskriver "en känsla av att det är flera pojkar som har svårigheter". Elevhälsan uppger också att man pratat om hur man ska gå tillväga när man ser mönster som upprepas, men man har inte kommit längre än så. Elevhälsan beskriver att man inte deltar i övergripande arbeten eller strategisk planering. Det har hittills inte förekommit att elevhälsan tagit initiativ till aktiviteter i syfte att förebygga eller främja exempelvis kränkningar.

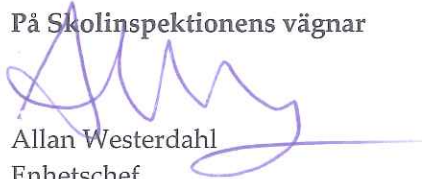
Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i elevhälsans arbete vad gäller det förebyggande arbetet. Huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Marie-Louise Hultman och Helena Boëthius samt jurist Stina Sterner deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Inga-Lill Nilsberth
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.